

LVB CONGRES

NIKA

Nederlandse Interventie Kortdurend A- typisch oudergedrag

LVB congres 26 juni 2025

Ellen Visscher (orthopedagoog-generalist en NIKA practitioner i.o.)

Rianne Veurink (orthopedagoog en NIKA practitioner)

ambiq

Inhoud

- Korte opfrissing gehechtheid
- Problematische gehechtheid en LVB
- NIKA en NIKA ouderbegeleiding
- Protocol NIKA (practitioner)
 - Diagnostiek
 - Interventie
- NIKA binnen Ambiq
- Vragen



Gehechtheid

- **Een problematische gehechtheidsrelatie** in de eerste plaats een kenmerk van de relatie tussen jeugdige en volwassene.
- **Veilige gehechtheid:** balans nabijheid en exploreren (in veilige basis en veilige haven)
Ambivalente gehechtheid: maximaliseren gehechtheidsbehoefte
- **Vermijdende gehechtheid:** minimaliseren gehechtheidsbehoefte
Gedesorganiseerde gehechtheid: Ouder is bron van stress (activeert angstsysteem), vaak als gevolg van eigen trauma.



Problematische gehechtheid LVB

Risicofactoren

LVB bij ouder, LVB bij kind

Verhoogd risico
gedesorganiseerde
gehechtheidsrelatie

Wens binnen Ambiq interventie
gericht op de ouder-kindrelatie

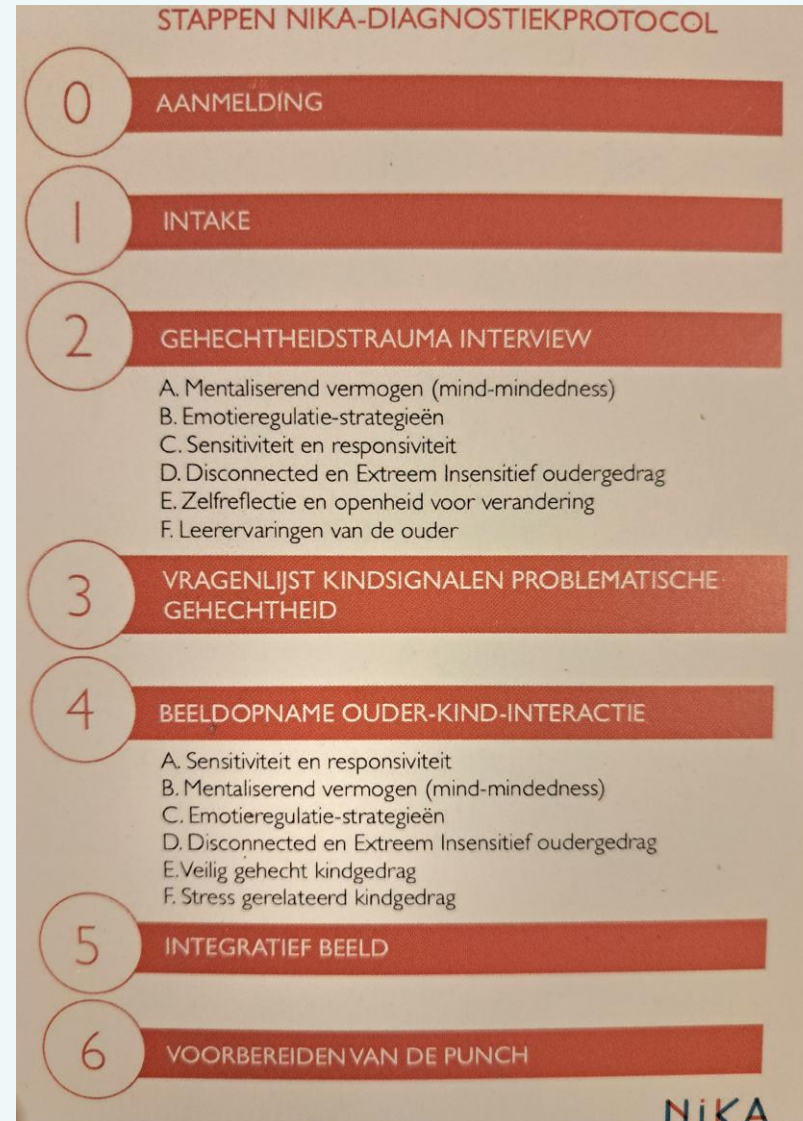


NIKA en NIKA ouderbegeleiding

- Ontwikkeld door Nina Draaisma & Karine Zuidgeest
- Doelgroep
- Geprotocolleerd
- Onderscheid NIKA (GW, practitioner) en NIKA ouderbegeleiding (HBO)
- Gericht op beïnvloeden oudergedrag

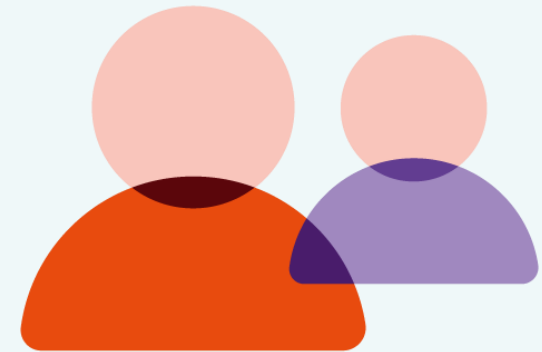


Stappen diagnostiekprotocol



Mentaliseren

- Om adequaat te kunnen reageren als ouder moet je kunnen mentaliseren
- Verplaatsen in binnenwereld kind:
- Wat **denkt, voelt of wil** het kind?
- En bewust zijn van je eigen gedachten en gevoelens.



Gehechtheidsinterview- mentaliseren



.....

- *Sportief heb je haar beschreven. Waarom?*
- Ja, C. die houdt van voetballen. Die is gewoon heel actief, heeeel erg. Die kan ook echt wel een balletje trappen voor een meisje. Is echt leuk om te zien, of lekker skeeleren.
- *Ja*
- Ze houdt van buiten spelen, nu niet maar (hint op het weer) haha.
- *Met de storm haha*
- Nee maar als ze als het goed weer is dan is zij echt wel vaak buiten te vinden of skeeleren of voetballen of eh rennen, ze is echt wel een actief kind.

Gehechtheidsinterview- wat is Mind Minded?

.....

- *Sportief heb je haar beschreven. Waarom?*
- **Ja, C. die houdt van** voetballen. Die is gewoon heel actief, heeeel erg. Die kan ook echt wel een balletje trappen voor een meisje. Is echt leuk om te zien, of lekker skeeleren.
- *Ja*
- **Ze houdt van** buiten spelen, nu niet maar (hint op het weer) haha.
- *Met de storm haha*
- Nee maar als ze als het goed weer is dan is zij echt wel vaak buiten te vinden of skeeleren of voetballen of eh rennen, ze is echt wel een actief kind.

I. DISCONNECTED GEDRAG (INDICATIEF VOOR VERANDERING VAN BEWUSTZIJN)

A. BEANGSTIGEND / DREIGEND GEDRAG

- Dreigende stem
- Dreigende gezichtsexpressie: tanden laten zien / lip optrekken
- Aanvalshouding: over kind heen buigen, knijpen in armléuning, nek en hoofd naar voren
- Aanvalsbeweging: snelle dierachtige klauwbeweging

B. ANGSTIG GEDRAG: TERUGTREKKEN, VERSTARREN, SCHRIKKEN

- Angstige gezichtsexpressie: wijd geopende ogen (oogwit), mondhoeken naar beneden
- Angstig stemgeluid: verhoogd stemgeluid/ afgeknepen stemgeluid / hikkelen
- Angstige houding of beweging: waakzaam postuur (vluchthouding, opgetrokken schouders), wegdeinzen van kind, bedekken van ogen/mond/nek/krabben, ouder bezig met eigen veiligheid
- Ouder lijkt bang voor kind: ouder probeert kind op afstand te houden: afgedraaid, kind benaderen en dan snel weg, zet object tussen kind en ouder in, om kind heen bewegen, reiken (of iets aanreiken) naar kind over ongebruikelijke afstand, opmerkingen die duidelijk maken dat kind ouder bang maakt

C. DIRECT DISSOCIATIEF GEDRAG

- Stilvallen
- Bevriezen
- Veranderen stemgeluid (diep/ laag)
- Ouder gaat met kind om alsof voorwerp is
- Plotselinge verandering in stemming, verlies van affect
- Onverklaarbare angst naar objecten

D. ROLVERWARRING (ONDERDANIG, ROMANTISEREND, ZELF-REFERENTIE)

- Onderdanige manier met kind omgaan: zichzelf kleiner maken, omhoog kijken, geruststelling of toestemming vragen, aarzelend gedrag, lang wachten op reactie kind, stop-start gedrag, alert zijn op elk signaal van het kind, extreem voorzichtig
- Eigen behoeften voorop stellen: affectie vragen, zoekt fysiek contact als kind bezig is met spel, zet zichzelf centraal, gedraagt zich als kind ipv als ouder; wil geruststelling van het kind, verhoogt stress bij kind, kinderlijk zeuren
- Overmatig responsief: activiteit direct staken bij enig ongenoegen en pas hervatten bij signaal kind
- Ouder is niet in staat agressief gedrag van kind naar ouder te stoppen
- Romantiserend gedrag: intieme manier van aanraken en hierin opgaan, ouder moedigt kind aan om gezicht/intieme delen aan te raken / praten op intieme toon

E. GEDESORGANISEERD/ GEDESORIËNTEERD GEDRAG

- Tegenstrijdigheden in gedrag/stem/gezichtsuitdrukking / boodschap. Bv. Kind vragen iets te doen en het dan niet te doen of iets zeggen met aardige stem maar met dreigende houding, kind verbaal uitnodigen en dan afstand nemen, naar het kind reiken met hoofd afgewend
- Abnormale bewegingen en houdingen: verkeerd gericht, onafgemaakt, vreemde timing: veel activiteit/robot-achtig, herhaalde bewegingen zonder functie, heel langzame bewegingen, snelle afwisseling van onderwerp naar onderwerp
- Gebrek aan oriëntatie op de omgeving

2. EXTREEM INSENSITIEF GEDRAG

A. OUDERLIJKE TERUGTREKKING EN VERWAARLOZING (FLIGHT RESPONS)

Gebrek aan responsief gedrag

- Ouder reageert niet of minimaal op kind dat van slag is
- Ouder grijpt niet in bij potentieel gevaar
- Ouder reageert niet op herhaalde signalen van het kind
- Ongepast gedrag: lachen als van slag, inauthentiek affect

Fysieke afstand tot kind creëren

- Kind weer neerzetten voor helemaal gekalmeerd
- Van afstand kind kalmeren, bijv. via speelgoed
- Met woorden op afstand houden: je hebt mij niet nodig, niet begroeten
- Ouder loopt weg van kind dat ouder nodig heeft, *kind optillen met armen stijf*, achter het kind zitten om te spelen, draait het kind weg, ongemakkelijk optillen van kind

Gebrek aan interactie met het kind

- Tijdens spel minimale interactie, bijv. geen beurtwisseling, parallel spel
- Ouder praat zelden
- Ouder drukt nauwelijks plezier of genegenheid uit
- Ouder zit gedurende 3 min stil te kijken

B. INTRUSIEF, NEGATIEF, AGRESSIEF OF ANDERSZINS RUW OUDERLIJK GEDRAG (FIGHT RESPONS)

Intrusief en opdringerig gedrag

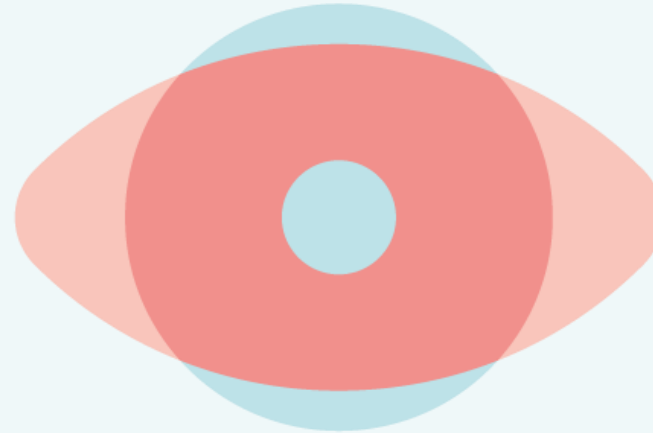
- Fysiek opdringerig gedrag: te dichtbij zitten, te veel over kind heen buigen, kind te veel stimuleren, ouder negeert signalen van het kind (gaat door als nee), blijft aanbieden als kind ongenoegen laat blijken, onverwachts gezichten, handen, objecten in buurt van gezicht/ogen/lichaam kind.
- Controle uitoefenen middels objecten: speelgoed weghalen ondanks interesse van het kind, speelgoed weghouden bij kind, nieuw speelgoed aanbieden terwijl kind nog bezig is met iets anders, over hoofd kind heen praten.

Negatief en agressief gedrag

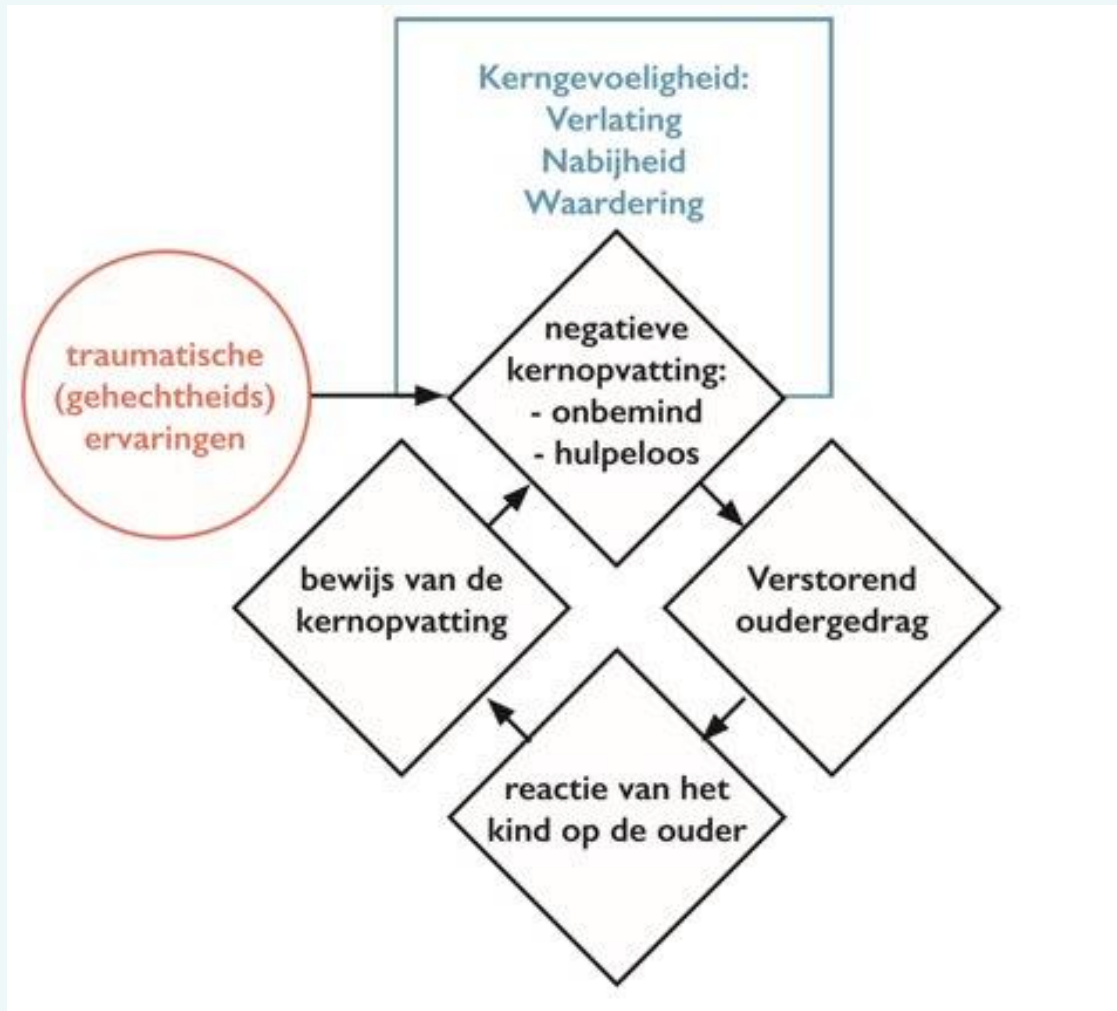
- Ruig en ongevoelig: trekt aan pols, dwingt kind in bepaalde positie of bepaalde handeling uit te voeren
- Agressief gedrag: ouder slaat of trapt naar kind of gooit objecten naar kind, trapt naar objecten
- Ouder maakt negatieve, afwijzende of vijandige opmerkingen over of tegen kind: *ssst, ouder plaagt het kind*, ouder reageert op negatieve manier als kind van slag (*sarcasme*, lachen), *ouder dreigt*, ouder rekent negatieve gevoelens/motivatíe toe aan gedrag kind terwijl dit niet rechtvaardig is, *ouder gebruikt boze scherpe harde stem*, gebruikt negatieve koosnaam.

beeldopname

- Korte opname
- Stress toevoegen
- Scoren o.a. op disconnected en extreem Insensitief oudergedrag

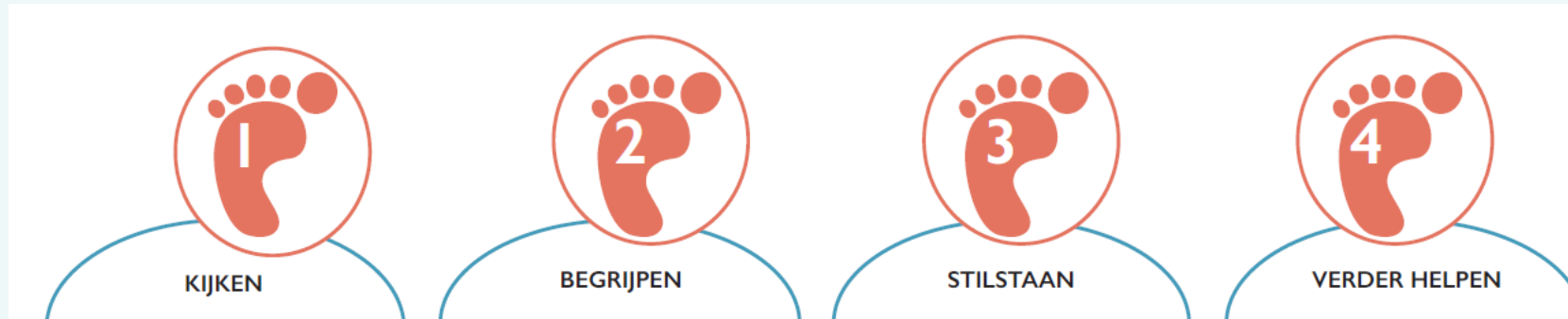


Integratief beeld



Interventiefase

- Sterrenkaart: leren kijken naar je kind
- Stappenkaart: leren reageren op je kind in 4 stappen (5 vaardigheden)



NIKA binnen Ambiq

- ‘Onderzoek’ past NIKA bij onze doelgroep?
 - Visualisatie (vb agenda)
- Artikel van collega Jet Nolten tzt in tijdschrift Kind & Adolescent Praktijk’
 - Geen aanpassingen in methodiek, wel maatwerk
 - Langdurige ouderbegeleiding
- Huidige situatie opleiden en NIKA licentie Ambiq

	Uitleg hechting (voorbeeld truitjes)
	Beeldvorming: hoe werkt het tussen jullie?
	Doelen stellen 
	Werkkaart 5 sterren met <u>video beelden interactie</u> 
	Toepassen thuis: herstellen & huiswerk



Vragen?

CONTACT

Bedankt voor jullie aandacht

Rianne Veurink en Ellen Visscher

r.veurink@ambiq.nl

www.ambiq.nl

ambiq